

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬСЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

ПРАВОВА АБЕТКА

ВНУТРІШНЬО-ПЕРЕМІЩЕНОЇ ОСОБИ

Київ 2019

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

В 2014 році в Україні з'явилася нова соціальна категорія громадян – це вимушені переселенці, або внутрішньо переміщені особи (далі – ВПО). Як правило, це люди, які змушені покинути свої домівки через збройний конфлікт та окупацію територій, на яких вони мешкали. Багато хто з них втратили житло, роботу, соціальні зв'язки, здоров'я і мають починати все на новому місці.

Це викликало багато проблемних питань – припинення соціальних виплат, трудові спори, складнощі з реєстрацією фактів народження та смерті, стягнення компенсації за зруйноване майно. Деякі з них і досі ще чекають свого правового вирішення.

Ми збрали в цій брошурі корисну інформацію та практичні рекомендації, як ВПО можуть захистити свої права.

Звертаємо вашу увагу на те, що вирішення окремих питань потребує допомоги спеціалістів. В Україні створена і працює державна система безоплатної правової допомоги, де постраждали від конфлікту можуть отримати допомогу. Також з метою допомоги людям, які постраждали від збройного конфлікту, працюють громадські приймальні Української Гельсінської спілки з прав людини.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Цей продукт розроблено завдяки щедрій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках програми «Права людини в дії», яка виконується Українською Гельсінською спілкою з прав людини. Зміст публікації не обов'язково відображає погляди USAID або Уряду США.

У світі, USAID є однією з провідних установ у сфері розвитку, яка виконує роль каталізатора цих процесів та допомагає досягати позитивних результатів. Діяльність USAID є проявом доброчинності американського народу, а також підтримує просування країн-отримувачів допомоги до самостійності та стійкості та сприяє забезпеченню національної безпеки та економічного добробуту США. Партнерські стосунки з Україною USAID підтримує з 1992 року; за цей час, загальна вартість допомоги, наданої Україні з боку Агентства, склала понад 3 млрд. доларів США. До поточних стратегічних пріоритетів діяльності USAID в Україні належать зміцнення демократії та механізмів вдосконалення врядування, сприяння економічному розвитку та енергетичній безпеці, вдосконалення систем охорони здоров'я та пом'якшення наслідків конфлікту у східних регіонах.

Для того, щоб отримати додаткову інформацію про діяльність USAID, просимо Вас звертатися до Відділу зв'язків з громадськістю Місії USAID в Україні за тел. (+38 044) 521-57-53. Також пропонуємо завітати на наш вебсайт: www.usaid.gov/ukraine, або на сторінку у Фейсбук: www.facebook.com/USAIDUkraine.

Правова абетка

ВНУТРІШНЬО-ПЕРЕМІЩЕНОЇ ОСОБИ

ЗМІСТ

1.	Що робити, якщо ви отримали відмову в наданні статусу ВПО?	4
2.	Як оскаржити припинення щомісячної адресної допомоги для покриття витрат на проживання?	7
3.	Що варто знати, якщо вам було припинено виплату пенсій?	11
4.	Як діяти у випадку перевірки внутрішньо переміщеної особи?	14
5.	Як подати заяву про звільнення від сплати судового збору?	19
6.	Що робити, якщо судові рішення не виконуються?	23
7.	Чи існує відповідальність за невиконання рішення суду?	25
8.	Де і як отримати безоплатну правову допомогу?	25

1. **ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ВИ ОТРИМАЛИ ВІДМОВУ В НАДАННІ СТАТУСУ ВПО?**

СТАТУС ВПО надає можливість реалізації прав, передбачених Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» №1706-VII від 20.10.2014 р., зокрема, на отримання соціальних та адміністративних послуг за місцем перебування.

Статус ВПО підтверджується довідкою про взяття на облік.

Для отримання статусу потрібно звернутися до територіального органу соціального захисту за місцем переміщення з заявою про взяття на облік.

Форма заяви нормативно затверджена, бланки є у відділі соціального захисту.

Важливо: статус ВПО може оформити не тільки громадянин України, але й іноземець, який перебуває на території України на законних підставах.

Якщо Ви отримали відмову у наданні довідки ВПО, вимагайте у відділі соціального захисту письмову відповідь. Рішення про відмову має бути мотивованим – з обов'язковим зазначенням підстав відмови.

Пам'ятайте, що будь-які усні роз'яснення представника державного органу не можливо буде використати в захисті ваших прав.

Водночас щоб довести факт, що ви маєте право на отримання статусу ВПО, треба звернутися до суду. На цьому етапі необхідно є професійна юридична допомога (інформація про те, де і як можна безоплатно отримати таку допомогу, знаходиться у розділі 8).

ЯК ЗВЕРНУТИСЯ ДО СУДУ?

Для цього в місцевий суд подається заява про встановлення факту проживання на території, де почався збройний конфлікт, окупація на момент настання цих обставин.

Важливо! До заяви в суд додаються усі документи, які це можуть підтверджувати: військовий квиток з відомостями щодо проходження військової служби; трудова книжка із записами про трудову діяльність; документ, що підтверджує право власності на рухоме або нерухоме майно; свідоцтво про базову загальну середню освіту; атестат про повну загальну середню освіту; документ про професійно-технічну освіту; документ про вищу освіту (науковий ступінь); довідка з місця навчання; рішення районної, держадміністрації, виконавчого органу міської чи районної у місті ради про влаштування дитини до дитячого закладу, у прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу, встановлення опіки чи піклування; медичні документи (амбулаторні картки, відомості щодо проходження обстежень); фотографії; відеозаписи, тощо. До заяви можна подавати копії документів, а вже в суді показати оригінали.

Додатково як докази можна використовувати будь-які документи, що свідчать про вступ у певні правовідносини. Зокрема: рахунки, квитанції про сплату житлово-комунальних послуг, договори про їх надання; цивільно-правові угоди, в тому числі кредитні, споживчі; листування з державними органами; документи, що пов'язані з трудовими правовідносинами – довідки, будь-які посвідчення, перепустки.

В заяві необхідно зазначити свої вимоги: «встановити факт того, що певні документи, які видані (належать) певній особі (заявнику, або членом його сім'ї), свідчать про те, що він (вона, вони) фактично проживали на території, де виникли обставини, зазначені в ст.1 ЗУ «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» №1706-VII від 20.10.2014 р., на момент їх виникнення – на день виникнення обставин, що спричинили внутрішнє переміщення.

ЗРАЗОК

До районного суду м. ,
адреса:.....
Заявник: ПІБ
проживаю за адресою: ,
тел.:
заінтересована особа: відповідний територі-
альний відділ соціального захисту
.....

Заява

про встановлення факту проживання на території, де почався
збройний конфлікт, окупація

Обставини справи
.....
Зазначені мною обставини підтверджуються доказами:
.....
.....

На підставі викладеного, керуючись ст.ст. 3, 4, 293, 294, 315
ЦПК України, -

ПРОШУ:

встановити факт того, що він (вона, вони) фактично про-
живали на території, де виникли обставини, зазначені в ст.1
ЗУ «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених
осіб» №1706-VII від 20.10.2014 р., на момент їх виникнення - на
день виникнення обставин, що спричинили внутрішнє пере-
міщення;

Додатки: 1
2

Дата Підпис

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

Заява до суду подається в двох примірниках з копіями додатних документів до кожного з них. За подання заяви стягується судовий збір. Якщо ви не можете його сплатити, ви можете написати заяву до суду про звільнення від сплати судового збору (детально про це зазначено у розділі 5).

Після отримання рішення суду на вашу користь потрібно повторно звернутися до органів соціального захисту для отримання статусу та довідки ВПО.

2. ЯК ОСКАРЖИТИ ПРИПИНЕННЯ ЩОМІСЯЧНОЇ АДРЕСНОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ ПОКРИТТЯ ВИТРАТ НА ПРОЖИВАННЯ?

Особи, що отримали статус ВПО, мають право на допомогу для покриття витрат на проживання. Допомога виплачується органами соціального захисту.

Важливо: від родини за адресною допомогою звертається лише одна особа – уповноважений представник сім'ї.

Розмір допомоги.

В розрахунку на одну особу (станом на червень 2019 року):

- 442 грн. для працездатних осіб (за умови їх працевлаштування протягом 4 місяців з дня призначення виплати допомоги).
- 1000 грн. для пенсіонерів, дітей, студентів денної форми навчання закладів вищої освіти та учнів закладів професійно-технічної освіти, які досягли 18-річного віку (до закінчення закладів освіти, але не довше ніж до досягнення 23 років).
- 2033 грн. 20 коп. для осіб з інвалідністю I групи та дітей з інвалідністю – 130% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність (залежно від зміни розміру прожиткового мінімуму: з 01.07.2019 р. по 30.11.2019 р.; з 01.12.2019 р. по 31.12.2019 р. – 2129 грн. 40 коп.).

- 1798 грн. 60 коп. для осіб з інвалідністю II групи – 115% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність (залежно від зміни розміру прожиткового мінімуму: з 01.07.2019 р. по 30.11.2019 р.; з 01.12.2019 р. по 31.12.2019 р. – 1883 грн. 70 коп.).
- 1564 грн. для осіб з інвалідністю III групи – прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність (залежно від зміни розміру прожиткового мінімуму: з 01.07.2019 р. по 30.11.2019 р.; з 01.12.2019 р. по 31.12.2019 р. – 1638 грн.).

Загальний розмір допомоги на сім'ю розраховується як сума розмірів допомоги на кожного члена сім'ї, але не може перевищувати 3000 грн. Разом з тим, для сім'ї, до складу якої входять особи з інвалідністю або діти з інвалідністю, максимальний розмір становить 3400 грн., для багатодітної сім'ї – 5000 грн.

Пам'ятайте: для отримання допомоги працездатними особами (в сумі 442 грн.) встановлена обов'язкова умова – працевлаштування не пізніше 4 місяців з дня призначення виплати. Після закінчення цього терміну виплата припиняється. Це не стосується:

- студентів денної форми навчання;
- громадян, які мають 3 і більше дітей віком до 16 років;
- ВПО, які надають соціальні послуги;
- ВПО, які доглядають за особами, які потребують догляду.

Якщо вам зупинили виплати щомісячної адресної допомоги, потрібно подати письмову заяву до органу соціального захисту для з'ясування причин припинення виплати допомоги. Заява подається в письмовому вигляді. Обов'язково отримайте підтвердження подання заяви – це може бути реєстраційний номер на другому примірнику, який вам поставлять в канцелярії, або довідка пошти про вручення вашого листа.

ЗРАЗОК ЗАЯВИ:

Районне управління соцзахисту:

ПІБ:

Проживає, тел:

Звернення.

З (дата) я отримував державну допомогу, як ВПО. (Дата) виплати були припинені.

Прошу надати письмову відповідь про підстави припинення виплат. Також прошу надати відомості про номер та дату рішення про припинення виплати допомоги - якщо таке рішення приймалось, або якщо такого рішення не існує - реєстраційні дані (назва, номер, дата) розпорядчого документа на підставі якого була припинена виплата; дату, з якої була припинена виплата допомоги.

Відповідь прошу надати письмову на адресу в терміни, передбачені ст. 20 (15 днів) Закону України «Про звернення громадян».

Дата:

Підпис:

Важливо! Орган соціального захисту зобов'язаний надати відповідь, яка має містити інформацію про підстави припинення виплат. Заяву потрібно написати в двох примірниках і обов'язково зареєструвати її. У разі порушення термінів надання відповіді ви можете використати заяву в суді як доказ.

Наступний етап – звернення до суду. На цьому етапі необхідним є отримання професійної юридичної допомоги (інформація про те, де і як можна безоплатно отримати таку допомогу, знаходиться у Розділі 8).

Позов у цьому випадку подається до окружного адміністративного суду.

ЗРАЗОК

До окружного адміністративного суду
(визначити суд відповідно до власної справи)
Позивач: ПІБ:
zareestrowane місце проживання:
.....
Відповідач:
(визначити свого відповідача)
..... юр адреса

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОЗОВ

про визнання дій протиправними та зобов'язання вчинити дії
(Обставини справи)

На підставі вище викладеного, відповідно до ст. ст. 19, 46 Конституції України, ст. ст. 1, 4, 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 року № 1706-VII, ст. ст. 2, 6 Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» від 11.12.2003 року № 1382-IV, ст. 1, Протоколу 1 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, керуючись ст. ст. 19, 160-162, 171, 172, 241, 243, 248, 256-263, 294, 295 КАС України,

ПРОШУ СУД:

1. Визнати дії відповідача в припиненні/призупиненні виплати адресної допомоги протиправною.
3. Зобов'язати відповідача поновити виплати допомоги з дня її припинення, а також виплатити заборгованість.

Додатки:

«.....» 20 року

3. ЩО ВАРТО ЗНАТИ, ЯКЩО ВАМ БУЛО ПРИПИНЕНО ВИПЛАТУ ПЕНСІЙ?

ВПО мають право на отримання пенсій. Але часто виплата пенсій припиняється через прийняття рішень про припинення всіх видів соціальних виплат у зв'язку із скасуванням дії довідок ВПО.

Відновити своє право можна в суді. Адміністративний позов подається до територіального органу Пенсійного фонду України з вимогами поновити пенсійні виплати та виплатити виниклу заборгованість.

Кроки, яких необхідно вжити, якщо виплату пенсій припинено

Почати слід з письмового запиту до відділення Пенсійного фонду України – для з'ясування причин припинення виплати пенсії, а також отримання документального підтвердження факту її позбавлення. Крім головного питання щодо підстав припинення пенсійних виплат, у цьому зверненні доцільно поставити ще і додаткові (надати відомості про номер та дату рішення про припинення нарахування (виплати) пенсії – якщо таке рішення приймалось, або якщо такого рішення не існує – реєстраційні дані (назва, номер, дата) розпорядчого документа, на підставі якого було припинено нарахування (виплата) пенсії; дату, з якої були припинені нарахування та виплата пенсії та на який термін).

ЗРАЗОК:

Територіальний орган ПФУ:
.....
Адреса:
ПІБ
Адреса

ЗАПИТ

на отримання публічної інформації

(опис інформації, що запитується)
.....
.....
.....

З урахуванням викладеного прошу надати мені такі відомості:

1. номер та дату рішення керівника територіального органу Пенсійного фонду України про припинення нарахування (виплати) мені пенсії – якщо таке рішення приймалось, або
2. якщо такого рішення не існує – реєстраційні дані (назва, номер, дата) розпорядчого документа територіального органу ПФУ, на підставі якого мені припинено нарахування (виплата) пенсії;
3. дату, з якої мені припинені нарахування та виплата пенсії, та на який термін;
4. відомості щодо нарахування і виплати мені пенсії за минулий календарний рік та за поточний рік (помісячно).

Прочу надати відповідь у визначений законом термін.

Дата 20 Підпис

Територіальний орган Пенсійного фонду України зобов'язаний надати лист-відповідь, в якому будуть зазначені підстави припинення виплат пенсії.

Наступний етап – звернення з позовом до адміністративного суду. Важливо не забувати, що на цьому етапі необхідним є отримання професійної юридичної допомоги (інформація про те, де і як можна безоплатно отримати таку допомогу, знаходиться у Розділі 8).

Важливо! Судовий розгляд зазначеної категорії справ здійснюється окружними адміністративними судами.

Позовна заява складається у письмовій формі. Написання позовної заяви здійснюється з дотриманням певних правил.

Згідно ч.5 ст.160 КАС України, з урахуванням специфіки спору, позовна заява обов'язково повинна містити:

- а) найменування суду, до якого подається заява.
- б) прізвище, ім'я та по батькові позивача, його місце проживання чи перебування; поштовий індекс; реєстраційний номер облікової картки платника податків за його наявності або номер і серія паспорта для фізичних осіб – громадян України які не мають такого номеру; відомості щодо засобів зв'язку.
- в) повне найменування відповідача – відповідного територіального органу Пенсійного фонду України, його місцезнаходження; поштовий індекс; ідентифікаційний код в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України, відомі номери засобів зв'язку, офіційна електронна адреса або адреса електронної пошти.
- г) зміст позовних вимог і виклад обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги; зазначення доказів, що підтверджують вказані обставини. Позов має містити опис ситуації, що призвела до його подання.

- д) перелік документів та інших доказів, що додаються до позову.
- е) власне письмове підтвердження позивача про те, що ним не подано іншого позову (позовів) до цього самого відповідача з тим самим предметом та з тих самих підстав. Позов підписується позивачем із зазначенням дати.

4 ЯК ДІЯТИ У ВИПАДКУ ЗДІЙСНЕННЯ ПЕРЕВІРКИ ВНУТРИШНЬО-ПЕРЕМІЩЕНОЇ ОСОБИ?

Важливо: Суд (рішення Окружного адміністративного суду міста Києва від 28 червня 2017 року по справі № 826/12123/16) визнав незаконним здійснення перевірок ВПО згідно порядку здійснення контролю за проведенням соціальних виплат ВПО (затвердженого Постановою КМУ №365).

Якщо до вас прийшли з такою перевіркою, важливо отримати докази цього факту, а також підстави її здійснення. Тому після складання акту про проведення перевірки, рекомендуємо зняти копію або сфотографувати такий акт. Також можна сфотографувати співробітника органу соціального захисту та документи, які засвідчують його повноваження (або зняти процес перевірки на відео) в вашому помешканні. Бажано, щоб поряд з вами були люди, які готові стати свідками.

Після проведення перевірки, переселенець може подати до поліції заяву про відкриття кримінального провадження щодо осіб, які ініціювали і провели перевірку.

ЗРАЗОК ТАКОЇ ЗАЯВИ:

В відділ поліції
.....
Заявник:
..... адреса постійної реєстрації
.....
адреса реєстрації як ВПО
.....
адреса для листування
.....
телефон

ЗАЯВА
(в порядку ст. 214 КПК України)

Я,,
є внутрішньо-переміщеною особою.
..... 20 року представники
управління соціального захисту населення провели перевірку
мене, як внутрішньо-переміщену особу на предмет наявності
мене за місцем моєї тимчасової реєстрації.

Можливість проведення перевірок ВПО було скасовано по-
становою Окружного адміністративного суду міста Києва від
28 червня 2017 року по справі № 826/12123/16.

Таким чином має місце невиконання представниками орга-
ну соціального захисту рішення суду, що є кримінальним пра-
вoporушенням, передбаченим ст. 382 КК України.

Ч. 1 ст. 214 КК України передбачає обов'язок поліції відкрити
кримінальне провадження і почати розслідування на підставі
заяви про вчинення кримінального правoporушення.

Вважаю за потрібне зауважити, що ця заява не є зверненням громадянина, а є заявою про вчинення злочину.

З огляду на вищенаведене,

ПРОШУ:

Внести до ЄРДР відомості про скоєння кримінального правопорушення передбаченого ст. 382 КК України посадовими особами органу соціального захисту населення і почати розслідування наведеного кримінального правопорушення.

У випадку не відкриття провадження, я буду вимушений(а) оскаржувати бездіяльність поліції в суді в порядку ст. 303 КК України.

«.....» 20 року

Заява подається до відділу поліції за місцем знаходження органу соціального захисту. Подання такої заяви не може бути перепороною для отримання пенсії чи грошової допомоги ВПО.

У випадку, якщо вас позбавили пенсії, на підставі того, що ви як ВПО не пройшли перевірку, ви можете звертатися до суду із позовом про поновлення пенсії і виплати заборгованості по пенсійним платежем.

Перед подачею позову, необхідно отримати копію розпорядження про припинення виплати пенсії в управлінні ПФУ за місцем реєстрації пенсіонера як ВПО. Зразок такої заяви:

До управління ПФУ
..... району (міста)

Заявник:
..... адреса постійної реєстрації
.....
.....

адреса реєстрації як ВПО
.....

адреса для листування
.....

телефон

ЗАЯВА

Я,
....., є внутрішньо-переміщеною особою.
..... 20 року комісія з питань призначення
(відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним
особам
району (міста) позбавила мене пенсійних виплат

Прошу надати копію розпорядження про припинення ви-
плати пенсії.

«.....» 20 року (.....)

Також необхідно звернутися із заявою до комісії з питань
призначення (відновлення) соціальних виплат ВПО про по-
новлення пенсії. Заява має містити посилання на те, що всі
нормативні акти, що регламентують проведення перевірок
скасовано. Зразок такої заяви:

До комісії з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам району (міста)
Заявник:
..... адреса постійної реєстрації
.....
.....
адреса реєстрації як ВПО
.....
.....
адреса для листування
.....
.....
телефон

ЗАЯВА

Я,,
є внутрішньо-переміщеною особою.

..... 20 року комісія з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам району (міста) позбавила мене пенсійних виплат на підставі того, що я відмовився(лася) проходити перевірку на предмет моєї наявності за місцем тимчасової реєстрації.

Можливість проведення перевірок ВПО було скасовано постановою Окружного адміністративного суду міста Києва по справі від 29 червня 2017 року № 826/12123/16.

Таким чином припинення виплати пенсії є неправомірним
З огляду на вищенаведене, -
ПРОШУ:

1. Поновити мені виплату пенсії.
2. Виплатити заборгованість, що створилася в період, коли пенсія не виплачувалася.

«.....» 20 року

Після отримання копії розпорядження про припинення виплати пенсії і відповіді від комісії з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, ВПО може звертатися до суду. Більш детально по це у розділі 3.

5. ЯК ПОДАТИ ЗАЯВУ ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД СПЛАТИ СУДОВОГО ЗБОРУ?

За подання до адміністративного суду фізичною особою адміністративного позову немайнового характеру сплачується судовий збір, який станом на червень 2019 року становить 768 грн. 40 коп.

Законодавство передбачає звільнення від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях для:

- осіб з інвалідністю I та II груп, їх законних представників;
- громадян, віднесених до I та II категорій постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи; учасники бойових дій, Героїв України (ст.5 ЗУ «Про судовий збір» №3674-VI від 08.07.2011 р.).

Враховуючи, що припинення нарахування і виплат пенсії у будь-якому випадку ставить особу у скрутне матеріальне становище, можна звернутися до суду з вмотивованим клопотанням про звільнення від сплати судового збору. Звільнення від сплати судового збору – це право суду, а не його обов'язок.

ЗРАЗОК

..... Суд
ПІБ
Адреса

ЗАЯВА про звільнення від сплати судового збору

Я подав (ла) до суду позовну заяву

Предметом цього позову є захист мого соціального права – закріпленого ст. 46 Конституції України права на соціальний захист, що включає право на забезпечення у разі втрати працездатності, тобто права на отримання пенсії, яка є єдиним джерелом мого існування.

У відповідності до пп. 1 п. 3 ч. 2 ст. 4 Закону України від 08.07.2011 року № 3674-VI «Про судовий збір» за подання до адміністративного суду адміністративного позову немайнового характеру, який подано фізичною особою, судовий збір становить 0,4 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, тобто 768 грн 40 коп., але моє тяжке майнове становище, яке склалося у цей час, не дозволяє сплатити судовий збір у такому розмірі з наступних підстав.

З моменту набуття мною права на пенсію та звільнення з останнього місця роботи у зв'язку із виходом на пенсію призначена мені пенсія за віком є основним і єдиним джерелом мого існування. Через неправомірні дії територіального органу Пенсійного фонду України отримання належної мені пенсії було унеможливлено, хоча вона була заслужена мною попередньою працею і є однією з форм соціального захисту.

Таке безпідставне припинення нарахування і виплати пенсії, яка була зароблена добросовісною працею, ставить мене у скрутне матеріальне становище, оскільки через відсутність єдиного джерела мого існування під загрозою знаходиться моє життя і здоров'я.

Розмір судового збору, що належить до сплати, для мене становить надто велику суму і його сплата значним чином вплине на мій спосіб життя. Така сума неспівмірна з моїми статками, що фактично позбавляє мене можливості захистити свої права шляхом звернення до суду.

З іншого боку, враховуючи положення п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та прецедентну практику Європейського суду з прав людини, сплата судових витрат не повинна перешкоджати доступу до суду, ускладнювати цей доступ таким чином і такою мірою, щоб завдати шкоди самій суті цього права, та має переслідувати законну мету.

Відповідно до ч. 1 ст. 133 Кодексу адміністративного судочинства України суд, враховуючи майновий стан сторони, може своєю ухвалою зменшити розмір належних до оплати судових витрат чи звільнити від їх оплати повністю або частково, чи відстрочити або розстрочити сплату судових витрат на визначений строк.

Як зазначено в ч. 1 ст. 8 Закону України від 08.07.2011 року № 3674-VI «Про судовий збір», враховуючи майновий стан сторони, суд може своєю ухвалою за її клопотанням відстрочити або розстрочити сплату судового збору на певний строк, але не довше ніж до ухвалення судового рішення у справі за таких умов:

- 1) розмір судового збору перевищує 5 відсотків розміру річного доходу позивача – фізичної особи за попередній календарний рік; або
- 3) предметом позову є захист соціальних, трудових, сімейних, житлових прав, відшкодування шкоди здоров'ю.

Відповідно до ч. 2 ст. 8 Закону України від 08.07.2011 року № 3674-VI «Про судовий збір», суд може зменшити розмір судового збору або звільнити від його сплати на підставі, зазначеній у частині першій цієї статті.

Керуючись ч. 1 ст. 133 Кодексу адміністративного судочинства України, ст. 8 Закону України від 08.07.2011 року № 3674-VI «Про судовий збір», –

ПРОШУ:

1. Звільнити мене від сплати судового збору за подання до суду першої інстанції даної позовної заяви, оскільки предметом цього позову є безпосередньо захист соціального права – закріпленого ст. 46 Конституції України права на соціальний захист, тобто права на отримання пенсії, що повністю узгоджується і не суперечить ст. 8 Закону України від 08.07.2011 року № 3674-VI «Про судовий збір».

2. У разі, якщо суд дійде висновку про неможливість звільнення мене від сплати судового збору, прошу відстрочити його сплату до ухвалення судового рішення у справі, з урахуванням обґрунтування, наведеного мною у цій заяві.

Додатки:

Дата 20 Підпис

6. ЩО РОБИТИ, ЯКЩО СУДОВЕ РІШЕННЯ НЕ ВИКОНУЄТЬСЯ?

1. Для виконання рішення суду чи судового наказу Вам (стягувачу) потрібно отримати в суді виконавчий лист. Це – окремий документ, і щоб його отримати, треба написати заяву.
2. Оригінал виконавчого листа разом із заявою про відкриття виконавчої провадження подається Вами як стягувачем до державної виконавчої служби за місцем знаходження відповідача. Це можна зробити особисто або рекомендованим листом з повідомленням протягом одного року з дня набрання рішенням законної сили.
3. Після такого звернення має бути відкрите виконавче провадження. З документами виконавчого провадження можна знайомитися в автоматизованій системі виконавчого провадження, доступ до якої Ви отримujete як стягувач після відкриття справи.

Важливо! Якщо ви отримали рішення про стягнення сум з бюджетної установи (пенсійний фонд тощо) – оригінал виконавчого листа подається до відповідного відділу примусового виконання рішень управління державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у певній області.

Які ви маєте права як стягувач під час виконавчого провадження? Згідно зі ст. 19 Закону «Про виконавче провадження»: ви маєте право знайомитися з матеріалами виконавчого провадження, робити з нього виписки і копії; подавати додаткові матеріали й заявляти клопотання; брати участь у проведенні виконавчих дій; подавати усні й письмові доводи та пояснення з будь-яких питань, що виникають у процесі виконавчого провадження; залучати в рамках виконавчого провадження експерта, фахівця, перекладача та представника; клопотати про відстрочення, розстрочку або зміну способу й порядку виконання рішення, роз'яснення рішення суду; оскаржувати дії (процесуальні рішення тощо) і бездіяльність державного виконавця; висловлювати свої доводи та міркування з усіх питань, що виникають у ході виконавчого провадження, у тому числі під час проведення експертизи, заперечувати проти клопотань, доводів та міркувань інших учасників виконавчого провадження.

Як можна оскаржити дії державної виконавчої служби?

У випадку відмови у відкритті виконавчого провадження, його закриття, не вчинення дій по виконанню Вашого судового рішення або інших дій чи бездіяльності державної виконавчої служби, які на Вашу думку свідчать про порушення ваших прав, Ви маєте право на оскарження таких дій чи бездіяльності.

Насамперед Ви маєте право на оскарження дій чи бездіяльності державного виконавця (представника державної виконавчої служби) до вищого керівництва (начальнику виконавчої служби, місцеве управління юстиції чи Мін'юст) чи безпосередньо до суду.

Важливо! До суду ви можете звернутися протягом 10 днів з дня, коли ви дізналися або повинні були дізнатися про порушення своїх прав (відмова у відкритті виконавчого провадження, його закриття, не вчинення дій по виконанню рішення тощо), та у триденний строк з дня, коли Ви дізналася або повинні були дізнатися про порушення Ваших прав чи свобод, у разі оскарження постанови про відкладення провадження виконавчих дій. Пропущений з поважних причин строк для подання скарги може бути поновлено судом за вашою заявою. Скарга подається до суду, який видав виконавчий документ. При цьому ви можете вимагати відшкодування моральної та матеріальної шкоди, завданої вам діями виконавця.

Рішення суду й надалі не виконується?

Якщо рішення суду стосується захисту ваших цивільних прав і обов'язків, то при тривалому невиконанні рішення суду ви можете подати заяву до Європейського суду з прав людини щодо порушення права на справедливий суд (стаття 6 Конвенції про захист прав людини). Оскільки боржник є органом державної влади, то ви не маєте ефективних засобів захисту вашого права - тобто Ви не маєте, куди скажитися. У такому випадку ви можете звернутися із заявою до Європейського суду з прав людини щодо порушення державою вашого права на справедливий суд", а саме на невиконання рішення суду без невинуватих затримок.

Для звернення до Європейського суду з прав людини необхідно заповнити українською чи російською мовою відповідний формуляр. Звернення є безкоштовним. З процедурою подання такої заяви можна ознайомитися на сайті УГСПЛ: <http://www.helsinki.org.ua/index.php?id=1156768908>

7. ЧИ ІСНУЄ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕВИКОНАННЯ РІШЕННЯ СУДУ?

За невиконання законних вимог державного виконавця винні особи несуть адміністративну відповідальність (стаття 188-13 КпАП). За умисне невиконання службовою особою вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їхньому виконанню винні особи можуть притягатися до кримінальної відповідальності (стаття 382 ККУ).

У разі умисного не виконання рішення суду посадовою особою державний виконавець повинен скласти акт про порушення і звернутися до правоохоронних органів із зверненням – поданням (повідомленням) про притягнення особи до кримінальної відповідальності. На підставі такого звернення, поліція відкриває кримінальне провадження.

8. ДЕ І ЯК ОТРИМАТИ БЕЗОПЛАТНУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ ?

Українська Гельсінська спілка з прав людини надає безоплатну правову допомогу через мережу громадських приймалень. Отримати правову допомогу у разі порушення прав може будь-яка людина. Звернутися можна телефоном, особисто або письмово.

Контакти та мапа всіх громадських приймалень доступні тут: <https://helsinki.org.ua/advice-centres/>.

Наступні громадські приймальні, діяльність яких підтримується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках програми «Права людини в дії», надають допомогу постраждалому від конфлікту населенню та внутрішньо переміщеним особам:

Головний офіс Української Гельсінської спілки з прав людини

Адреса приймальні: м. Київ, вул. Фролівська, 3/34, 4-й поверх, оф. 70 (метро Конtrakтова площа)

Поштова адреса: а/с № 100, м. Київ, 04071

Графік прийому: понеділок-четвер, з 10:00 до 18:00 (прийом без попереднього запису). В п'ятницю прийом за попереднім записом.

Телефон юриста: **(044) 383 95 19, (094) 928 65 19**

факс: **(044) 425 99 24**

Електронна пошта: gp.ugspl@gmail.com

Контакти щодо питань, пов'язаних із окупацією Криму

Телефон: **(050) 1402565**

Електронна пошта та FB-сторінка: krym.priemnaya@gmail.com, facebook.com/pravdop.donbas.krym

Громадська приймальня УГСПЛ у м. Краматорськ

Адреса: м. Краматорськ, вул. Катеринича, 18-1Н

Графік прийому: вівторок-четвер, з 10:00 до 16:00; середа, з 10:00 до 18:00.

Телефон: **+380982802922**

Електронна пошта: alexustas11@gmail.com

Громадська приймальня УГСПЛ у м. Маріуполі

Адреса: м. Маріуполь, пр. Адмірала Луніна, буд.21, оф. 2

Графік прийому: понеділок – з 09:00 до 15:00; четвер – з 14:00 до 18:00. Прийом без попереднього запису.

Телефон: **(067) 621 00 12, (066) 281 85 98**

Електронна пошта та FB-сторінка: advokatura_sos@ukr.net

(тільки з питань надання правової допомоги)

facebook.com/Приймальня-УГСПЛ-у-м-Маріуполі-175156829504672

Громадська приймальня УГСПЛ у м. Покровськ

Адреса: м. Покровськ (Красноармійськ), вул. Мандрика (Фрунзе), 6

Графік прийому: понеділок, середа, четвер – з 09:00 до 16:00, перерва з 12:00 до 13:00.

Телефон: **(095) 672 4575**

Електронна пошта та FB-сторінка: bezruktema2015@gmail.com, facebook.com/ugsplPOKROVSK

Громадська приймальня УГСПЛ у м. Старобільську

Адреса: м. Старобільськ, вул. Чернишевського 23 “а” (колишній кінотеатр “Дружба”), кабінет 109.

Телефон: **+38 066 8028373**

Графік прийому: вівторок 09:00-16:00, п'ятниця 13:00-18:00.

Електронна адреса: humarights.consulting@gmail.com

Громадська приймальня УГСПЛ у м. Торецьк

Адреса: м. Торецьк, вул. Дружби, 24а

Графік прийому: вівторок, четвер, п'ятниця – з 10:00 до 16:00.
Без перерви.

Телефон: +38 (066)8124702

Електронна пошта та FB-сторінка: ugspl.toretsk@gmail.com
facebook.com/UGSPL.Toretsk

Громадська приймальня УГСПЛ м. Суми

Адреса: м. Суми, вул. Белінського, 2, офіс 4

Графік прийому: вівторок, середа – з 10:00 до 16:00, четвер – з 09:00 до 18.00 (здійснення прийому без попереднього запису), понеділок, п'ятниця – прийом за попереднім записом.

Телефон: +38 (095) 3549888

Електронна пошта та FB-сторінка: nataliesinasumy@gmail.com
facebook.com/Приймальня-УГСПЛ-м-Суми-184659441906383

Громадська приймальня УГСПЛ у м. Дніпро

Адреса: м. Дніпро, вул. Святослава Хороброго 31/30 (перехрестя з вул. Воскресенською), 3 поверх

Графік прийому: понеділок-четвер з 10:00 до 16:00; п'ятниця з 09:00 до 16:00, перерва з 13:00 – 13:30.

Телефон: (095) 90 333 61, (068) 762 000 9

Електронна адреса та пошта: pgsichdnipro@gmail.com, www:sich-pravo.org

Важливо! В Україні створена і працює система надання безоплатної правової допомоги (БПД). Правову допомогу можна отримати в центрах БПД та бюро БПД, адреси яких можна знайти на сайті <https://legalaid.gov.ua/ua> або уточнити по телефону **0 (800)-213-103**.

Безоплатна первинна правова допомога (консультації) надається кожній особі, тобто громадянам України, іноземцям, особам без громадянства, в тому числі біженцям, які перебувають під юрисдикцією України.

Законодавство гарантує внутрішньо переміщеним особам отримання безоплатної правової вторинної допомоги (підготовка процесуальних документів, представлення інтересів в суді).

Для отримання вторинної правової допомоги треба звернутися до центрів БПД та надати документі по справі та документи, які підтверджують статус ВПО.

